

Kim jesteśmy my – my sami?**KLASA:**

Lekcję można przeprowadzić we wszystkich klasach
(w szczególności w III klasie, przy omawianiu poezji współczesnej)

TYP SZKOŁY:

Liceum

TEMAT LEKCJI:

Kim jesteśmy my – my sami?

CZAS TRWANIA:

45 minut + 45 minut

MIEJSCE LEKCJI W CYKLU:

Lekcje powinny następować po sobie bezpośrednio.

KOMENTARZ

Temat dotyczy zagadnienia tożsamości człowieka – tego, kim on jest i tego, jak się on stwarza. Lekcja pierwsza, za sprawą filmu Pawła Kruka, wprowadza uczniów w problematykę kreowania wizerunku własnej osoby. Proponuje im zderzenie się z pojęciem poczucia własnej wartości i pewności siebie. Lekcja druga, wykorzystując wiersze Wisławy Szymborskiej oraz Anny Świrszczyńskiej, porusza kwestię ludzkiej indywidualności, a także pokazuje uczniom, że wyjątkowość człowieka może wynikać z jego niedoskonałości.

HASŁO PROGRAMOWE:

- Wizerunek własnej osoby, osobowość
- Tożsamość, bycie sobą
- Poczucie własnej wartości
- Indywidualność, wyjątkowość

CELE OPERACYJNE LEKCJI:

Uczeń:

- Rozumie, na czym polegają kreowanie wizerunku i praca na osobowością
- Wie, czym jest poczucie własnej wartości
- Potrafi powiedzieć, jakie wartości kształtują współczesne wzorce osobowe i potrafi się do nich ustosunkować

METODY DYDAKTYCZNE:

- Podające
pogadanka
- Eksponujące
film
- Praktyczne
praca w grupach
- Aktywizujące
dyskusja

FORMY ORGANIZACYJNE:

- Praca zbiorowa
- Praca indywidualna
- Praca w grupach

tekst konspektu
(z wyjątkiem tekstów
literackich) dostępny
na licencji Creative
Commons Uznanie
autorstwa - Na tych
samyach warunkach 3.0
Polska. Treść licencji
na stronie: [http://
creativecommons.org/
licenses/by-sa/3.0/pl/
legalcode](http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/pl/legalcode)
opracowanie:
Magdalena Duraj
projekt graficzny:
Anna Piwowar

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- Słowne:
tekst drukowany
- Słuchowo-wzrokowe
telewizor i odtwarzacz dvd / laptop i projektor multimedialny

PRZEBIEG LEKCJI I:

1. Sprawdzenie listy – 2 minuty
2. Podanie tematu lekcji – 1 minuta
3. Czynności wprowadzające w temat – 10 minut
 - Ćwiczenie 1
Wypiszcie na kartce swoje 3 największe zalety i swoje 3 największe wady.
 - Dyskusja
 - Co nastąpiło najpierw – wypisanie swoich zalet czy wad?
 - Dlaczego ludziom trudno mówić o swoich zaletach?
 - Jak postrzegane są osoby, które głośno i nieskrępowanie mówią o swoich mocnych stronach?
 - Czym jest poczucie własnej wartości?
 - Czym jest pewność siebie?
 - Czym jest zarozumiałość?
 - Jak można budować własny wizerunek?
 - Kto lub co może wpływać na budowanie własnego wizerunku? Jaka jest rola idoli?
Po co ludzie zbierają autografy?
4. Wprowadzenie nowego materiału – 12 minut
 - Podanie podstawowych informacji dotyczących Pawła Kruka i jego filmu
 - Obejrzenie filmu Pawła Kruka *Większy niż życie*
5. Opracowanie nowego materiału – 10 minut
 - O czym jest film?
 - Kto jest bohaterem filmu?
 - W jaki sposób Paweł Kruk „pożycza” tożsamość Michaela Jordana?
Dlaczego to robi? Co chce w ten sposób osiągnąć?
 - Jaka jest różnica dla Kruka (Jordana) pomiędzy zarozumiałością a pewnością siebie?
 - Dlaczego Kruk (Jordan) musi cały czas uśmiechać się i mieć dobry nastrój?
Czemu zależy mu, aby ludzie odbierali go pozytywnie?
 - Dlaczego Kruk (Jordan) nigdy nie poprosiłby o autograf?
 - Dlaczego Kruk zatytułował swój film *Większy niż życie* (*Larger than Life*)
2. Podsumowanie nowego materiału – 10 minut
 - Dyskusja
 - Dlaczego ludziom zależy, aby myśłano o nich dobrze?
 - Jak wyobrażenia innych względem nas mogą przyczyniać się do kształtowania się naszej osobowości?
 - Czy tworzenie mitu swojej osoby może pomóc w poszukiwaniach własnej tożsamości?
 - Dlaczego młodzi często naśladowują swych idoli? Z czego to może wynikać?
 - Czym różni się praca nad własną osobowością od pracy nad własnym wizerunkiem?
 - Jakie wartości kształtują współczesne wzorce osobowe?
 - Ćwiczenie 2
Zapiszcie w zeszycie skojarzenia, jakie przychodzą wam do głowy w związku z cechami człowieka.

PRZEBIEG LEKCJI II:

1. Czynności nawiązujące do lekcji poprzedniej – 5 minut
 - Odczytanie skojarzeń związanych z cechami człowieka
2. Wprowadzenie nowego materiału – 3 minuty
 - Odczytanie wiersza Wisławy Szymborskiej, *Cebula*
3. Opracowanie nowego materiału – 20 minut

- Praca w grupach
Nauczyciel dzieli klasę na połowy, uczniowie mogą pracować w zespołach czteroosobowych.
 - Polecenie dla połowy I:
Przeczytajcie jeszcze raz wiersz Wisławy Szymborskiej *Cebula* i spróbujcie wypisać wszystkie określenia dotyczące cebuli.
 - Polecenie dla połowy II:
Przeczytajcie jeszcze raz wiersz Wisławy Szymborskiej *Cebula* i spróbujcie wypisać wszystkie określenia dotyczące człowieka.
 - Przedstawienie wyników pracy
 - Jaka jest cebula?
 - Jaki jest człowiek?
 - Zestawienie wcześniej zapisanych skojarzeń z człowiekiem z cechami, o których mowa w wierszu
 - Próba interpretacji wiersza
 - Na czym polega doskonałość cebuli?
 - Na czym polega niedoskonałość człowieka?
 - Jaki jest sens zestawienia cebuli z człowiekiem?
Jaką cechę ludzką podkreśla porównanie człowieka z cebulą?
 - Jak ostatecznie wypada cebula w porównaniu z człowiekiem?
 - Jak rozumieć można dwa ostatnie wersy wiersza (*I jest nam odmówiony/ idiotyzm doskonałości*)? Czemu doskonałość okazuje się idiotyczna?
 - Czemu to, co dzięki, tajemnicze, przerażające, sprzeczne, diabelskie, niedoskonałe okazało się wartościowe?
 - Czemu niedoskonałość człowieka ostatecznie została pochwalona?
4. Wprowadzenie nowego materiału – 2 minuty
- Odczytanie wierszy Anny Świrszczyńskiej, *Wybredna* i *Rodzę siebie*
5. Opracowanie nowego materiału – 10 minut
- Dlaczego podmiot liryczny chce odejść od swojej ręki, swego nosa i mózgu?
Dlaczego chce mieć wszystko nowe?
 - Jak można interpretować wersy: *Dostałam te rzeczy/ w spadku, już używane?*
 - Na co może wskazywać wybredność podmiotu lirycznego?
 - Czemu Świrszczyńska pisze, że musi urodzić samą siebie?
Jaki jest cel tego porodu?
6. Podsumowanie nowego materiału – 5 minut
- Dlaczego ludzie potrzebne jest poczucie wyjątkowości, indywidualności?
 - Dlaczego ludzie chcą sami siebie stwarzać, sami budować własną tożsamość?
 - Dlaczego bardziej wartościowe okazują się tajemniczość i przerażenie niż powtarzalność i przewidywalność? Czemu doskonałość okazuje się idiotyczna?

MATERIAŁ JĘZYKOWY BĘDĄCY PODSTAWĄ PRACY NA LEKCJI:

Paweł Kruk, *Większy niż życie*

Wisława Szymborska, *Cebula*

Anna Świrszczyńska, *Wybredna* i *Rodzę siebie*

ZAŁĄCZNIKI

Paweł Kruk – urodzony w 1976 r., absolwent Akademii Sztuk Pięknych w Poznaniu, artysta sztuk wizualnych, autor filmów wideo i performansów.

Paweł Kruk, *Większy niż życie*

Praca dyplomowa Pawła Kruka, który na potrzeby filmu „pożycza” tożsamość znanego koszykarza Michaela Jordana. Kruk pieczołowicie odtwarza jego gesty, mimikę, słowa zaczerpnięte z wywiadów, sposób wypowiedzania się, by ostatecznie całkowicie się z nim utożsamić. Jako Jordan staje się człowiekiem spełnionym, chętnie podejmującym

wyzwania, urodzonym zwycięzcą. Oryginalny tytuł filmu: *Larger than Life* oznacza kogoś heroicznego, niespotykanego, wręcz nierzeczywistego.

**Wisława Szymborska
Cebula**

Co innego cebula.
Ona nie ma wnętrzości.
Jest sobą na wskroś cebula,
do stopnia cebuliczności.
Cebulasta na zewnątrz,
cebulowa do rdzenia,
mogłaby wejrzeć w siebie
cebula bez przerażenia.

W nas obczyzna i dzikość
ledwie skórą przykryta,
inferno w nas interny,
anatomia gwałtowna,
a w cebuli cebula,
nie pokrętne jelita.
Ona wielekroć naga,
do głębi itympodobna.

Byt niesprzeczny cebula,
udany cebula twór.
W jednej po prostu druga,
w większej mniejsza zawarta,
a w następnej kolejna,
czyli trzecia i czwarta.
Dośrodkowa fuga.
Echo złożone w chór.

Cebula, to ja rozumiem:
najnadobniejszy brzuch świata.
Sam sie aureolami
na własną chwałę oplata.
W nas - tłuszcz, nerwy, żyły,
służą i sekretności.
I jest nam odmówiony
idiotyzm doskonałości.

**Anna Świrszczyńska
Wybredna**

Odejść
od swojej ręki,
od swego nosa,
od swego mózgu.

Dostałam te rzeczy
w spadku, już używane.

Jestem wybredna.
Zrobię sobie to wszystko na nowo,
według własnego gustu.

Rodzę siebie

Muszę urodzić samą siebie.
To wielki trud.
Krzyczę, wyję,
z włosów cieknie pot i krew.
Cierpiąc jak zwierzę
nie mam czasu zapytać,
kto mi właściwie każe
rodzić sama siebie.